

12.3.2003

642/4/01

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Ulla-Maija Lindström

HENKILÖKOHTAISEN PYSÄKÖINTIVIRHEMAKSUN MAKSAMINEN KAUPUNGIN VAROISTA

1

KANTELU

Turun kaupunginvaltuutetut A ja B pyytävät 22.2.2001 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kantelukirjoituksessa oikeusasiamiestä tutkimaan Turun apulaiskaupunginjohtajan C:n menettelyn, kun hän 19.1.2001 pysäköidessään ajoneuvonsa Turun Luolavuorentielle sijaitsevalle kaupunginsairaalan maksulliselle pysäköintipaikalle jätti pysäköintimaksun suorittamatta ja maksatti saamansa pysäköintivirhemaksun Turun kaupunginsairaallalla. Kirjoituksen mukaan tällä kaupunginsairaalan maksullisella pysäköintialueella tapahtuu usein sallitun pysäköintiajan ylityksiä, jotka johtuvat arvioitujen sairaalassa käyntiaikojen ylityksistä. Pysäköinninvalvoja ei ole määrättyjä pysäköintivirhemaksuja kuitenkaan kertaakaan anomuksista huolimatta peruuttanut.

2

SELVITYS

2.1

Selvityspyyntö

Kantelukirjoituksen johdosta pyydettiin Turun kaupunginhallitukselta selvitys ja lausunto asiasta. Selvityksessä ja lausunnossa pyydettiin kiinnittämään huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Kirjoituksen mukaan tapauksen sattuessa perehdyttämistilaisuudessa terveysvirastossa ollut C ei ollut lainkaan suorittanut pysäköintimaksua autoa pysäköidessään. Oliko auton pysäköimisestä sovittu etukäteen jotain?
2. Millä perusteella C:lle määrätty pysäköintivirhemaksu on suoritettu kaupungin varoista?

2.2

Apulaiskaupunginjohtaja C:n selvitys

Apulaiskaupunginjohtaja C:n selvityksen mukaan hän oli 19.1.2001 ensimmäistä kertaa tutustumiskäynnillä Turun terveystoimessa. Hän saapui paikalle omalla autollaan ja soitti matkalla vs hallintoyli lääkäri D:lle kysyäkseen, oliko heillä vierailijoille varattuja pysäköintipaikkoja. Koska tällaisia paikkoja ei ollut, hän pysäköi terveystoimen hallinnon edessä olevalle

pysäköintialueelle aamulla ennen kello kahdeksaa. Hänen lähtiessään virastokäynniltä maksullinen pysäköintiaika oli jo alkanut ja hän oli saanut pysäköintivirhemaksun.

C oli pyytänyt sihteeriaan ottamaan yhteyttä pysäköinninvalvojan ja tiedustelemaan, voisiko maksun perua, koska hän oli ollut virastokäynnillä eikä terveystoimella ollut tähän tarkoitukseen pysäköintipaikkaa. C jäi selvityksensä mukaan siihen käsitykseen, että näin oli tapahtunut. Kun C sai tietää, että terveystoimi oli maksanut hänen pysäköintivirhemaksunsa, hän otti yhteyttä D:hen ja pyysi lähettämään laskun hänelle. Kun C ei useaan viikkoon saanut laskua, hän otti uudestaan yhteyttä D:hen, jonka jälkeen hän sai laskun ja maksoi sen terveystoimelle.

2.3

Kaupungin terveystoimiston selvitys

Va virastopäällikkö D:n selvityksen mukaan apulaiskaupunginjohtaja C:n tutustumiskäynnin ohjelma oli varsin tiivis ja se venyi aiottua pidemmäksi. Tilaisuuden jälkeen D sai sihteerinsä kautta kuulla, että C oli saanut terveystoimen pysäköintialueella pysäköintivirhemaksun. Tiedon tästä oli välittänyt C:n sihteeri. C itse ei ottanut yhteyttä terveystoimeen eikä hän esittänyt minkäänlaista pyyntöä virhemaksun suorittamisesta. Terveystoimen harkittua asiaa päädyttiin siihen, että pysäköintivirhemaksu suoritetaan terveystoimen rahoista, koska terveystoimi oletti, että maksu aiheutui tutustumistilaisuuden pitkittymisestä selvästi yli sovitun C:lle etukäteen ilmoitetun ajan. C oli myös ensimmäistä kertaa tutustumassa terveystoimeen eikä hänelle haluttu antaa vierailusta pysäköintivirhemaksun muodossa negatiivista jälkimakua.

Pysäköintivirhemaksun maksaminen aiheutti senlaatuista keskustelua, että terveystoimi päätyi lähettämään laskun C:lle. Virastopäällikkö D antoi määräyksen laskun lähettämiseen 1.3.2001. Laskun lähettäminen kuitenkin viivästyi kirjanpitäjän työkiireiden johdosta. Myös C soitti D:lle ja pyysi, että terveystoimi lähettää hänelle laskun maksetusta pysäköintivirhemaksusta. C:n ottaessa terveystoimeen yhteyttä maaliskuun lopulla ilmeni, että laskun lähettäminen oli viivästynyt.

2.4

Turun kaupunginhallituksen lausunto

Kaupunginhallituksen lausunnossa on todettu, että edellä mainituista selvityksistä käy ilmi, että C ei ole missään vaiheessa pyytänyt terveystoimiston maksamaan pysäköintivirhemaksuaan, vaan terveystoimisto on toiminut oma-aloitteisesti. Päinvastoin C on pyytänyt terveystoimiston lähettämään hänelle laskun maksetusta pysäköintivirhemaksusta. Terveystoimistosta johtuvasta syystä laskun lähettäminen oli kuitenkin viivästynyt.

Kaupunginhallituksen käsityksen mukaan C ei ole toiminut millään lailla moitittavasti, joten kaupunginhallitus katsoo, ettei kantelukirjoitus anna aihetta enempään toimenpiteisiin.

2.5

Turun pysäköinninvalvonnasta puhelimitse saatu selvitys

Kaupungin pysäköinninvalvonnasta puhelimitse saadun selvityksen mukaan Luolavuorentie llä sijaitseva kaupunginsairaalan alue on pysäköintikieltoaluetta. Pysäköinti on sallittu vain pysäköintimerkillä osoitetuilla pysäköintipaikoilla ja se on maksullinen arkisin kello 8.00 ja 19.00 välisenä aikana.

Edelleen pysäköinninvalvonnasta saadun tiedon mukaan C:n pysäköintivirhemaksu on maksettu käyttäen pysäköintivirhemaksun tilisiirtolomakkeen viitenumeroa. Maksun maksajana on ollut Turun kaupunki.

2.6

Apulaiskaupunginjohtaja C:n lisäselvitys

Saadun selvityksen valossa terveystoimisto oli oma-aloitteisesti maksanut perjantaina 19.1.2001 C:lle määrätyn pysäköintivirhemaksun jo maanantaina 22.1.2001 pysäköintivirhemaksun viitenumeroa käyttäen. Tämän johdosta pyydettiin apulaiskaupunginjohtaja C:ltä lisäselvitystä siitä, miten maksun suorittaminen näin pian maksulomakkeen viitenumeron tiedoilla on ollut mahdollista ilman hänen myötävaikutustaan.

C on lisäselvityksessään todennut, että saatuaan pysäköintivirhemaksun hän pyysi sihteerin ottamaan yhteyden pysäköinninvalvontaan ja selvittämään, oliko virhemaksun peruuttamiseen mahdollisuuksia. Tässä yhteydessä C oli antanut pysäköintivirhemaksun sihteerilleen. Kun pysäköinninvalvoja ei suostunut peruuttamaan virhemaksua, sihteerin oli oma-aloitteisesti ja C:n tietämättä ottaa yhteyttä terveystoimistoon. Hallintoylilääkärin sihteerin kanssa käymänsä keskustelun perusteella C:n sihteerin oli toimittanut pysäköintivirhemaksulomakkeen terveystoimistoon, joka suoritti maksun.

3

RATKAISU

Eduskunnan oikeusasiamiehen päättämän tehtäväjaon mukaan asian ratkaiseminen kuuluu allekirjoittaneelle apulaisoikeusasiamiehelle.

3.1

Oikeusohjeet

Turun kaupungin virkasäännön 12 §:n 1 momentin mukaan viranhaltijan on suoritettava virkaan kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä. Pykälän 2 momentin mukaan viranhaltijan on vältettävä kaikkea, mikä on ristiriidassa tasapuolisuuden tai hänen asemassaan olevalta viranhaltijalta kohtuuden mukaan vaadittavan menettelyn kanssa tai on kunnan edun vastaista.

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain 1 §:n mukaan poliisi määrää pysäköintivirhemaksun ajoneuvon pysäyttämistä ja pysäköintiä koskevien kieltojen ja rajoitusten sekä pysäköintikiekon käyttöä koskevien säännösten ja määräysten rikkomisesta (pysäköintivirhe) sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Lain 2 §:n mukaan lääninhallitus voi kunnallisvaltuuston esityksestä tai sen suostumuksella ja saatuaan asianomaisen poliisipiirin päällikön lausunnon asettamallaan ehdoilla määrätä, että kunta alueellaan tai sen tietyllä osalla poliisin ohella huolehtii pysäyttämistä, seisottamista ja pysäköimistä koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamisen valvonnasta ja pysäköintivirhemaksujen määräämisestä.

Lain 8 §:n mukaan pysäköintivirhemaksu on virheen tehneen kuljettajan suoritettava. Maksusta voi olla vastuussa myös se, joka virheen tapahtumisen aikaan on ajoneuvon omistaja, tai hänen sijastaan se, jolle on pysyvästi luovutettu ajoneuvon hallinta. Lain 17 §:n 2 momentin mukaan ajoneuvon omistajalla tai haltijalla, joka on suorittanut pysäköintivirhemaksun, on oikeus saada siitä korvaus kuljettajalta.

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain 13 ja 14 §:ssä säädetään muutoksenhausta. Ajoneuvon kuljettajalla, omistajalla tai haltijalla, joka katsoo pysäköintivirhemaksua koskevan maksukehotuksen tai maksumääräyksen taikka maksun korotuksen aiheettomaksi, on oikeus säädetyin maksuajan kuluessa esittää vastalause pysäköinninvalvojalle. Tämän on viivytyksettä ratkaistava asia ja annettava päätös asianomaiselle tiedoksi. Jos pysäköinninvalvoja hyväksyy vastalauseen, hänen on peruutettava maksukehoitus tai maksumääräys taikka maksun korotus ja milloin maksu jo on suoritettu, määrättävä liikaa maksettu määrä asianomaiselle heti palautettavaksi. Pysäköinninvalvojan vastalauseen johdosta antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Lain 14 §:n 3 momentin mukaan kunnalle tulevaan pysäköintivirhemaksuun ei sovelleta, mitä erikseen on säädetty kunnallisesta maksusta vapauttamisesta. Kunnalla ei toisin sanoen ole oikeutta myöntää vapautusta sille tulevan pysäköintivirhemaksun suorittamisesta.

3.2 Arviointi

3.2.1 Pysäköintivirhemaksun määräämisen peruste

Käytettävissä olevien asiakirjojen mukaan apulaiskaupunginjohtaja C on ollut Turun kaupungin terveystoimen perehdytystilaisuudessa terveystoimiston perjantaina 19.1.2001 kello 8.00 - 12.30. Hän on pysäköinyt autonsa terveystoimen pysäköintialueelle kertomansa mukaan ennen kello 8.00. Alue on kaupungin pysäköinninvalvonnasta saadun tiedon mukaan pysäköintikieltoaluetta. Pysäköinti on sallittu vain merkityillä pysäköintipaikoilla ja se on maksullinen arkisin kello 8.00 ja 19.00 välisenä aikana.

Pysäköinninvalvoja on määrännyt C:lle pysäköintivirhemaksun kello 9.36, koska pysäköintimaksu on ollut suorittamatta.

Totean, että saaduissa selvityksissä ei ole edes väitetty, että C:llä olisi jollakin perusteella ollut lupa pysäköimiseen maksua suorittamatta tai että pysäköintivirhemaksun määrittämiseen ei muutoin olisi ollut laillisia edellytyksiä. Totean edelleen, että pysäköintivirhe ei ole johtunut perehdytystilaisuuden pitkittymisestä, vaan maksuvelvollisuus on alkanut jo kello 8.00.

3.2.2

Terveysviraston menettely

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain 8 ja 17 §:n säännökset osoittavat, että pysäköintivirhemaksu kuuluu virheen tehneen suorittavaksi.

Tämän vuoksi Turun kaupungin terveystoimen päätös maksaa C:n henkilökohtaisesti maksettavaksi kuuluva pysäköintivirhemaksu kaupungin varoista ei ole ollut asianmukainen. Menotositteeseen tehdyn merkinnän mukaan menon on hyväksynyt va virastopäällikkö D. Mielestäni menettely on ollut omiaan heikentämään luottamusta virkatoiminnan tasapuolisuutta kohtaan ja pidän sitä Turun kaupungin virkasäännön edellä selostetun 12 §:n 2 momentin vastaisena.

Menettelyn moitittavuuden kannalta sillä, että terveystoimi on jälkikäteen lähettänyt C:lle laskun kyseisestä maksusuorituksesta, ei ole ratkaisevaa merkitystä.

3.2.3

Apulaiskaupunginjohtaja C:n menettely

Saadun selvityksen valossa apulaiskaupunginjohtaja C ei ole myötävaikuttanut hänen pysäköintivirhemaksunsa suorittamiseen terveystoimen varoista, vaan hän on ollut siitä tietämätön. Mielestäni C:n menettely antaa kuitenkin aihetta arvosteluun myös siinä valossa kuin hän on tapahtumainkulun mieltänyt.

C on virkatehtävänsä vedoten pyrkinyt vapautumaan hänen henkilökohtaisesti maksettavaksi kuuluvasta pysäköintivirhemaksusta ja antanut tämän tehtävän virkasihteerinsä hoidettavaksi. C oli jäänyt siihen käsitykseen, että asia olikin sovittu pysäköinninvalvojan kanssa.

Noin menetellessään C:n on täytynyt kuvitella, että hän on apulaiskaupunginjohtajan virka-asemansa ja siitä johtuneen virkatehtävänsä takia ollut pysäköintimaksun tai pysäköintivirhemaksun suorittamisvelvollisuuden suhteen eri asemassa kuin muut alueella asioivat autoilijat. Mielestäni C:n olisi pitänyt ymmärtää, että sanotut seikat eivät voi olla hyväksyttävä peruste pysäköintivirhemaksusta vapautumiselle, vaan vapautuminen olisi ollut ristiriidassa tasapuolisuuden ja yhdenvertaisuuden vaatimusten kanssa.

3.3

Toimenpiteet

Saatan vastaisen varalle Turun kaupungin terveystoimen, va virastopäällikkö D:n ja apulaiskaupunginjohtaja C:n tietoon edellä lausutut käsitykseni.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Turun kaupunginhallitukselle.